КХОАЧАШЪЕ ШУРА ДІАЯЛАРА КВАРТАЛЬНИ ПЛАН

Семилетка тІехьхьара шу зина ДІа а доладаь ХІанз МоттигІерча Советашка хоржамаш дара кийчо ечи хана кепла толамаш доахаш кхъеГаш ба республика хьайбаш лелдерашш.

Укх шера январь бетта соахка пу хана хиннучул 34 процент лучкагІа шура яьккхаг вай хьайбаш лелдерашца. Из во толам баш. Кхы хьинкар ДІаГ1 ца деш йоц бе бе ца ДІаДІахча шера хьайбаш продукташ паччахьалкхенна ДІаялара даькъе тІаДиса лекхар дизза тІера ДІадаккхара.

Дика хоамаш ух колхозийн совхозийн шурийн-товарни фермашкара. Юкъера яьлохІача хІара хоахбача Іаттагара январь бетта яьккхача шура соахка ну хана яьккхачул шовзткъа килограмм лучкагІа я Наурски районе. Кхъастра дика кхъаьеГу районе «Терский» яхаьчо совхоза дояркаша. Цхьаь бетта хІара кхоабача Іаттагара 179 килограмм шура яьккхай цар. е соахкарчул 60 килограмм дукхагІа.

Ди тІехьа хьоккхамаш лаккдеш ба Надтеречни районе «Братский» совхоза, Грозненсин районе дукхача боахамий хьайбаш лелдерашш а.

Паччахьалкхенга шура йоХкара квартальни план кхоачашъара тІаГІеГ1ачо ба кхьча районерча боахамий фермай болх-лой а.

Болх хлетамца ВІашТІехьаьхьахача, доакъарех лерттІа пайда эцача, хьайбашта доагІаш дода тІулаьх деча доаха толамаш иштта тІаДиГ1ачш ца.

Цхьаьлаьда, массайочаьчо за, совхоза хьайбаш лелдерашца доахан дика Іангара доах, соахка балха юкъе хинна кхоачамбоацарашца а даьха фермай болх хьх шера тодаьлб, ььина хІанз а аьа йиш яц. Цул сонІа цхьайоча моттигашка соххкарчул а йоГІа лел шура яккхара балхан. Масала, семилетка яхдагІаЧа шера план толаме кхоачашъьхьар Сунженски районе XIX партсъезда ЦІерачча хьайбаш лелдерашца, цхьабанца, ух шера тІулаьхан во да № 3 йолча МТФ-е. Юкъера дьяьрхІача цхьан Іаттагара пИ1ьаьх-бусеи ехо килограмм мара шура яккхан ухаза.

Хана хиннад из иштта? Из хьаьл эттад доаханна лерттІа тІулаьх ца лундаь. Лерттача доаханна мел ду доакъар дуХХьаьл дийна хьа мара лац. ХІаьХа бийсанн меца латт уж. Лоха я кхъьсгарна хиссциплина.

Кхы а йоГІа болх беш я Нарьсен района «Октября 40 шу» яхаьча совхоза Долакха-Хьаргарча отделене шурий фермаш. Дийнах-бусеи Іаттагара йоаккхча шура 2,7 килограмма мара йи ухзаза. Мичара хьурьа шура нагахьа доахан масаза силосца кхоабаш хІара.

Новкъа ГІаде а ца тайпара моттигаш кІезига йи кхьча боахамашка а.

Ну масалаца хьагойт хьайбаш продуктивность лакхьара, дукхагІа шура яккхара йолча торонех дукккхача боахамашка лерттІа пайда на ешилга. Иштта леГІалаГІаш шура, ьуьх. кхьйола хьайбаш продукташ йохилга, юхатеет уж йоккхара квартальни план кхоачашъелга.

Укх шера хьоачамбоаьлаш доакъар за республика дукхагІа йолча колхозашцен совхозашкеи. Цу доакъарах кхетамца пайда эцара дахаДдаш тІаьхьожам доаттаде бе за производственни управленей специалистана, боахамий, шурий фермай кулгалхоча. ОаДам ма цилаоа «Іатта-шура моттах йоаь». Цунулла хьаьстта терко е еза детта доахан нийса оттаьчча рационах кхаьбаа, уж латта помещенеш йІайха хилийтара.

Хьайбай боахам тІехьабусарех ба. Цудухьа парте райкомаша, колхозийн совхозийн партийийн организацеша тІулаьх довза а доаттаде

ДИКАЧА НАХАХ

МИЧЧАХЬА ВАЛЕ А ХЬАЛХАРЧАРЦА

МалгІабих баьхьан доаьхьан беш тІом баьр. ЦІаьхьха яьлар йоькха топ. Гаьна доацщан урагІа дахийтар буьхьа тІа, яьшка кийнаш тІа. Цуьг тІехьаГІа ну юкъа хІ ян йоькха топ тохаизар. Окопашка баГІача разведчикашца говшаГІе тІаьрта хІаьлаьккхар.

«Йиттта найсьелар из, вайна теъ ха ящар ца!» — аьина веларелар Еремеев Павел. Ший коч нийс а яь «За отвагу» яхача медяла тІа ця куглашца доьн лІабаьккхар цо. Дуьхьа ха йоацщан цхьа операци хина кхоачашьярах еннаьр из медаль.

Біарг — дика кхоабаш ца кІу!» — аьина приказ делар цо. Массеех ди дар разведчикашцуьг турмалашца хьежа а хьежаш немний зуьш боьла.

Дика зем боаккхан хьожаш болча наьха біаргаца да зуьш дисизар нейтральни полосе дагІа аььа аргІа а. ХетарехьаьІ пиГа шІиГехьІаьла мег немний еште ціен воалаве, аьина дагадехар. Гучадаьлар фашистски пулеметчикаш шоай сменах ха даь баьлча аргІанна юхе бІоаьбдаа хьиІаГа. Бийсаш шийла хьАр.

Сарахьа вота командир ихайка тІаийхар ахо салте. «Еремеев хьо воаькхаГІа хуьтта. Шіи сахьат доаІаьшкха аргІа латтача а яхха «мотт» ба беза», — аьина доацща приказ делар цо. ЛаьрхІачча моттига текхам тІабахар уж. Паьвалуьк ворхІ ер. Гоуппа йолча сатем аттар. Цаьрна гаргахьхьа воаГІар, качтаІса наьхьа тІа яьлан автоматаш а йолаш воаьла шиі немний салтІе. Гоуппана пиГа-белзар немний салтІй.

«Поррта!» — аьина фийсеки урс а лаьккха хьаьха воаГІачча тІахкоссеелар Павел, хІаьта воккІар шоллаГІаьр лаьцар.

Дика опыт йолаш хиннабар фІІІ

МЕХАНИЗИРОВАННИ ЗВЕНОШТА —ДУКХАГІА НОВКЪОСТАЛ

Юрта боахаме хьалха латтараша тьахьехьал, юрта боахама культураш тІоаргІа хьувька йиш хилар. Йіштта маселлх шера хьахьеташ кІеначгІа ліа а боЖийаш дика хьожмашш дихьад эвеньевошш бола Зармаев Іаздал-Салиев, Висханов Махьмала, Абдулаев Саламу, кхаро — 52ра гектара тІара 50 центнерагара 70 центнерагара хІаччална фуьлъхІра хьажІаш.

«Джалка» яхача совхозе механизированни звеной звеньевов Висханов Махьмада 100 гектар долча лаьтта хІаийийначу ВИР-53 яхача сортах йоьхча хьажІий 50,1 центнер хьажІий, хІинна ерригачча совхозе юкъера лаьрХІача хІара гектара тІара яьхьар 24,7 центнер я.

1964-ча шера хьажІаш хьоьхьа йийтеш шекара сеекла кхеен йиьш ерригачча звеньев ваІІашгІаьхьаькар Шаьла производственни управлене. Звеношш шоай берриг ніз тІабиьхйтар дІайийна хІаманш хьуьжьяра, ихьабаьхьа, массине а дахьанзар пер дика хьожмаашш; уж звеношш ха яхатуд тІехьаргІа, хІамаш дІаюьвча хинна мара ваІшагІа ца йоьхар бо дожам дар ив.

Пурдуш пуш хьалхарІа дІаяхача хина участкашка яь обработка звеньевойта деш кулгаш доашш хилер. ДукхагІа йоьа участкаш кІаа дІайийна хьажІаш хинчача хьажІаш а юьш, оасавах дИьхьа лаьттанка дІайийра, заьь гайна аьхар. Цу дерригача гІулакхаша хьала хьаа тІе оттабир механизированни звеньей болх, цар торо хилийтаьхар технологически картага хьажжа машиний ерригача комплексах пайда эца. ТІаяьнчача хьажжІаштта шоша мехкра мишта боьтех, кигалха сиина оасрок соаха яхкийсача юхьаьнен дикьча махкаша ца йоьеш хилча. Цу гІулакхаша хьукьжийтаьхар дІадаха: ца шера дІайийна ялаташ.

ХІаьта а механизированни звеношка кхедиь хьукьжамаш эсала дапар. «Джалка» яхача совхоза І-ча отделе-не звеньевой Айдамиров Имрана 200 гектар долча лаьтташ хІара гектара тІара 46,6 центнер хьажжІаш яьхар. «Шалинский» яхача совхозерча Абдулаев Саламус 250 гектар долча лаьтташ хІара гектара тІара 45,4 центнер яьхьхар. Цхьа центнер яьхьхара діабаха мах И. Айдамирова 2 сомн 16 кепнти хилар, С. Абдулаева—1 сомн 64 кепнти.

«Дружба» яхача совхозерча шекара сеекла кхеена Слюсарев Иван Степановича 70 гектарах хІара гектара тІара 215 центнер мерзаьча овлай яьхьхар. Сееклай 1 центнер кхеиргА діабаха мах 93 сом бар. «Шалинский» совхозерча Аксерзултанов Султана 70 гектар долча лаьтташ тІе дІайийна шекара сеекла хІара гектара тІара 161 центнер яьхьхай, цхьа центнер яьхьхаргА діабода мах 15 сом а бо-лаш.

Цу масалех гуш ив, продукте цхьа центнер яьхьхара діабода мах хІамо а аьхьа хилар, цхьабаьхьа, из тоьа боьхамашка юкъера лаьрХІача діабаьхьа мах.

Механизированни звеношка кхеена хІамашка діабода мах ваІшагІа лаьхьа хилар технолоте яьхьа тайпара машиний аьхьа комплекс юкъеяьхьха бинш ца хилар бахьан долаш, хІаьта из а ший арґІана Шаььа районе лаьттаьна ялатарна системе тоьлаьр бахьана хилийтаьхьа. Лаьтта леладаре системе ца районе телхяьй сеоооборота юкъе спешиалисташеи боьхама кулгалхоиен пропашной культуран а шоьлаьрГА діаьхо хьажжІаш а дуьхьа хІилийтаьр, дуьхьаьча лаьттаьнка маселлх шера ваІшагІа хуьда ца йолийтаьр, шоьлаьрГА ерригача ялаташ ца йоьлаьр, уж хьалхара пропашной культуран ца йоьлаьр ялаташ хиннача — ка бола ялаташ діалер бахьан долаш. Цитара хьаьдоагІа діайийна хІамаш ца хьуьхьара бахьанаш: лаьттанна зулам дерзаьр, дуьхьа оасар хулар. Уж хІамаш терхаа а деш, уьх шера-р ялаташ кхедора соаьхьа августе бетте а деш ваІшагІьеьжой оаха звеношш, шо-поапта доагІ-доагІа лаьтташ діайийкъал пярза, звеношш шоаш дакъа а лоацаш зибь ахьалг ерригача участкашка. Масалех, Шалинский» совхозерча звеньевой Американ Суултана 70 гектара тІе хьалхьеерІча шекара сеекла 1965 шера. Зиба тІе эгґара хьалха лупеш йир по ґІагІолаьра тІоа бола а бешкъ ІІаьнІ ґІагІа лупеш алехьа хІара гектара тІара 3 центнер а йолаш суперфосфат тессар. Сентябрь бетта 27—30 сантиметр кІоарра яьхар по лаьтта.

Сеекла дедаеча цхьаьхьа звеньевоз Ломалиев Іаьлас (XX партсъезда цІерах йола колхоз) ділаь гектар йолча ший участка тІе кхьиа технологех дир обработка. Цо сеЖь бетта дІа лелаьча тайпара кІоарра аьхар лаьтта, цуьл тІехьаргІа тІагІолаьра обработка йир — шоссга культиваци яьккор. Уж шинхье а технологе що-шоай хьалхьаька дІаьлача кийсяьй, хІаьна аьлча соиоза производственне шаблон хила йиш ец.

Шаььа производственни управлене Первнике методах 2.770 гектара тІе хьажжІаш кхее аьнна 14 звено ліа-ІІаьгІеллай 1965-ча шера. 315 гектара тІе хьагоа сеекла кхеена — 4 звено. Ерригача звеношка шоай дерриг ялатта тІе зяба аьхьал. Звеношш хІаьна шоай участкашка органически минеральни удобрений діаяхуььаьн, технике кийтьеьн, курсашка шоай квалификаци лаьхьеьн я. Боахамий агрономийн кулгалхойн дехкар да юрта боахама культураш моттигера оьаьЖ лаьта хьлаьнка хьежжа хьалхьеьр, пийса технологи чакхьаьккара механизированни звеношта новкъостал дар.

ХІаиззе а деиз звеношта дІайийзатаиза ярмуьш 1966-ча шера цар юртбоахама культураш хьалхьеерІча участкашш. ТІаккха звеношка йиш хургьа діаьхача ахьана ву участкаш тІа малагІа тайна оьсар. Зулам дерзаш, яларгаш чуьл ца а дарзам доаттабе ківчьлаьна а. Шеко ян. Дедаьчча лаьттай структура, лоаз ду ялаьнна. ґІулакхаш юкъера діа а дика. Цо ялаьнна лаьттай продукти хьаьхьеррІйла структурен кійчьлаьра лаьтта леладаре системен кійчьлаьра ТІе спешиалисташ а говзалаш а гучайозаьрхьарах, хьаьхьа ца тайпара гучрахь лувча ялатий, хьажжий, шекарра сееклай, люцерна, кІаьна культура ґІаьгІаьрах пайда хургьан. Эгґара хьалха шийна дІаьгІа дотабе беза сийг.

Цхьан шера диазза юрґаьра лаьтта ВІашагІа а теха схоз ваьй юртсоветто. Цига тайнад тайп-тайнад ешаш: паччахьалхенга соаґІа ешаш: юкъ-юкъ ґІулакхаш йохкийта. Бераш, къаьстта йийташ лепарах ца яхар, къаьгьагаиошта новкъа ца ца діаяхача ширача замах яхе-ліса ґІулакхаш: чоуьра, ешаш-пхьаьнаш, мехкарий улабар, кхьдаьнаш вахара юкъера діадахар, цІенош, юк-ларт цІена лела-дар... Духха да сходашка йийзаьр. Пайда боацаш дисадал дентаташа хьийга хьа. Эргаодалаш лаьтт Нашьсарен-Вокзале баьхьа ньха вахар. «Электроинструмент» яхача завода гонахьа яьдча ушашка хиннаЧоа ше городе волаш санна хетаргІа уьх ленощка. Лаьхьенна кьонача боахлой класса культура. Цига а кхоаг депутата дош. новкъостал.

Духха ха йоаццаш Нашьсарен автостанце хиннаЧоа догІа делхаш хилча діалачьха мотгІг ямар. ХІаиз цига я хоза, сийрда, чуІе ґІаьзаьрІа а йолаш гІишло. ТІоагІа ґІаьзаьрІа ца пассажиршу цу ґІулакха.

Уьх ліадлахча цхьан шера жа-ґІа билла тоаьлаьр юртара 5 кило-метр діоахал дола ньхаьш, діаеґІай 2500 сомий, 1800 кхаьнна йола гавнаш, улишашка, ґІаьнаьш 11 ши колонка, хьаччийлІий 500 ун водопровод. Доккхал де деаш ґІулакхаш да уж. Царех наха да а ду доккхал.

Кхьаьста лика вІашгІеьлаьхьаьхьаб юртсовето постоянни комиссей болх. Лаьна чуоаґІа 20 депутат, 90 активист, кхьйола общественни болхлой. Доккха новкъостал дІаьс цу комиссема юртсовета хьалхьаька лаьтта дехкарашна хоачаиндаьра, Цар обдежаьте, медицинскі культурни учреждений болх тохкаш, цаьна новкъостал деш, всеобучча законаш хоачаиндеш балхаш даьх. Даьха лоацаш хиннаЧ пенсионерашш. ХІаиз кхьа а ґІулкхаІа ба ґІулакхаш. Кхьаьста белгалдаьнна ба царех ни. Голикова, Ганиев, Пороев, кхьйбараш.

Массаза а бувзам доаттабу юртсовета общественни организацешна. Харжаркоашца. Цар хьашташ, наказаш ихоачаиндеш хул депутаташ. Масала, 12 наказ дар хаьжаркоашца шоаш депутаташ хоачаиндеш хана царна деиндаьнна. Парех 11 хоачаиндаьнна. Юхеиисар а хІаиз хоачаиндеш депутат. Берий ялсе хий хьаччаиЧа яхаш дар из. Турбаш хьакхьалчий, болхлой віашагІкхиттаЧ. Кастта бІаргаґурґьа берашта колонках хьаьха ціенача хи ялеДж.

Вешта аьлча, майрра шоай хьаьрзаношта хьалхьаька баха йиш йолаш да Нашьсарен-Вокзалера юртсовета депутташ.

Шийна новкъостал ошаш хилчча оттара хьалха депутат водча вода саг: хоь ушаш пе юхь на еш юхаьрзийтаьргвоацІлга. Цулухьа енай вай ювца юртсовета исполкоме дуХХьала цхьан шера 140 заявленн. Тайп-тайнара да цар дехар. АттА лаи ґІулакхаша парна жоп дала. Баьхьа, царех 128 заявлене яхар яхоачаиндьеі депутаташа.

Кхоачамбоацаран дан ала йиш ян Нашьсарен-Вокзалера юртсовета исполкома баьха ювке. Уж долаш да.

Цар уйлаш ешаш ваґІар Эстоев Ахьмад ухо ІІачудьаьчча, саьн ну латтача діа-ька телача. Йоккхача Шеча байвахкагахьа діа а вийр-за.

М. ЗАНГИЕВ.

Юртсовета председатель

— Соца хан ну дешархочоа фу дерева. ЛаьттаІаш ваи, во деш, урокашта тІехьавуьл. — аьнна юртсовета председатела кайнете латтача дивана тІе іохайра Нашьсарен-Вокзалера 8 шераЧа школера хьехархо нов. Колибаба.

ХІаьта из санна вода шийгара новкъостал деха пена харжарХо ліа а вахийта коммунальнаго отдела ґІальникага телефон етташ ваґІар юртсовета кІона председатель Эстоев Ахьмад. Цо йоьхар, юрта цхьан улица тІе жаґІа бІалла машиннан ейта шийна. ХІаьта а. дІаьгІа ґІулакхаш ґІулакхаш ґІулакхаш

КОММУНИСТИЧЕСКИ КХЕТАМЦА КХЕЕ КЪОНА ТІЕХЬЕ

В. И. Качалов

ваьча дийнахьа денз 90 шу дизад

Василий Иванович Качалов (1875—1948) театра историн, юкъе вахан Іалаьмате дина актер, донаха хьаьнъал доза сог, художественни даьна шийла тіех хьы вооца мастер хинарах тарра. М. С. Станиславскеи В. И. Немировича-Данченкои эттара гаргара барех цхьа соратник а волзаш, цо ший низ болча талантаца новнькостал дац эрсий реалистически искусства сий дуненг тіа чІоагІдара. Л. Толстой, А. Чехов, М. Горький, А. Блок, В. Маяковский, С. Есенин ваьхача хаьнара В. И. Качалов цар произведений ролаш кІоаргача хьаьнъалца, вика лоаьзаш хиннав. Московски Художественни театре дуннхача шерашка болх беш цо хьанхеллай эрсий а дунен а классически драматургг (Барон, паччахь Федор, Захар Бардин, Гамлет, кхы а) пергІонаш ваьчаьнна образий бІарчча галерея. Шекспира произведеней образаш лоаьзаьлца цун хаьнарча доазон дехьарча артисташа юкъе Качаьлова нийсъуш цхьаьнна а ваьцар. Къаьстта чІоагІа гучаьлъар актера дуннха оагІоарахьара йоьла таланта советски хана. Октябрьски революця хьайийнар цунна кердда творчески горизонташ, йІаьхий а шер а йир цун мировоззрени, виза вола хаьнна художникн а хиннна дІаостта йІаьн хиннйтар. Вс. Иванова «14-69 йоьла бронепоезд» яхача спектакле Качалова хьайийр саббаргІа,ban'да, бІубенна сийлахь-йоькхача революционни наьрий лоарХІаьн боьззна партизанский волкана Никита Вершинина йиц-лургІоьца образ. Дикка маттиг лоацар В. И. Качалова творчества юкъе цо эстраде баьчча балхо а. Цо дуннха къамаьлца даьх концертни залашка, болхлойн эстрдем кнуббашка. Киллиманни боьчча советски наха хьэй цун оз радио чу гІоллра, дагайоагІа ваьй советски искусства нерттерча дешашта хотаьрь кепа йоаьзон тІа ях выступленнш. Ший ерриг низ бола таланта Качалова дІаеннай Дьаьхненни хаьнъаьн гІулаьх дош, ваьй тоолаьгІа болча актерий хьехархо вар из. Советски наха чІоагІа дуйна воазаьш лоарХІаьш дагалатт эрсий калькъа гІорвьвьна вола актер, талант йоьла во! В. И. Качалов.

Шо шу да Кобзева Раиса «Ювелирторга» тика чу продавецаьлла болх беш йоьла. ЧІоагІа безаме х изийдархошта, царна эшар - Фул хов. ГІулаьх сиХХа де хов.

Цудухьа дуьхьа оза изийдархошта, жалобайн предложеени кинжаьна тіа пушна дукха барахьаьр яздаьд.

Цхьаькха бутт дІабодаш Раисас план тІеХХкочачаьн ца еш. ХІанз шийца балха болча новкъосташца цхьана «коммунистически кхаьхьагама коллектив» аьнна сийлен цІи яккхара къовсам лоаттабеш я из.

Сурт тІа: Раиса Кобзева — «Ювелирторга» тика продавец.

Е. Недера сурт.

НОСАВАН ВЕДДА ТАИЛАНДЕ ВАХАВ

ДОНДОН, 6 февраль. (ТАСС). Алтуда ца боаьлаш йесача переворот дакъа лоацаш хиларах Лаоса Министрий Совета председателла заместителла гІулакха тІара жиХХаьн энарал Фуми Носаван ведда Таиланде вахав. Цу хьаькхьа хоам бу Рейтера агентства корреспонденто Лаоса тІема тІоъаращка тІоллара.

ДІОАЗОЛ ДЕХЬАРА

КАПИТАЛА МЕХКАШКАРА КЛАССОВИ КЪОВСАМ

Кьона тІехьа коммуни с т и ч е ски кхетамца хьаьхкеира тІехьа беча балхах доккха дакъа лоац школе бераштца беча кхетама балхо.

Йіадахача дешара шера а уьх дешара хьаьхачча ах шера а рес публика дуккхача хьехархоша дуХХа кхаьхьийгад ца даьхье.

Школашца дуХХаГІа терко е аьнна дешархой общественно-политически хьиннар айІаьра, царна нравственни кхетам балара. Дешархошта эстетически, кхаььстетика, физически кхетам балара дешай а дуХХаГІа уйІа е аьннай школашца.

Хьехархоша чІоагІа уйІа тІаяхийтачІ хІаьнз а йІаьзза йІаьккхаьн за йоьла дешар хьехаьнан кхетам балараьн юкъера юкъ боьхоьца йІаьккхарга.

Школашца майрра юкъейоаьлаьлай дешара вахарцара бувзам айХХа чІоагІбеш йоьла методаш.

ТІа-тІа дуХХаГІа хул дешаьгІаьча дерригача бераштца дика лешаьн йоьла классаьш школашца. Цу даьхье хоккхий голамаш даьхьа городе Грозне №№ 3, 32, 35 йоьлча школашца а кхычаьа а. ЙІаьлахача дешара шера 300 хьехархо вар Грозне хьехача дешархошца юкъе цхьаькха а тІехьалуьцаш, дешарах ца хьеташ бер доацаш. Шаьла района 75 хьехархоче дешара шу чакхдаьккхар цхьаькха бер-поддаГІа шера чу ца луьцаш. ДикаГІа болча хьехархоех ба А. С. Романенко, В. А. Инозем-цева (Грозне № 3 йоьла школа), Я. И. Шмельникова (№ 2 йоьла школа), Т. П. Григоренко (Шаьлах юкъера школа), кхы дуккхаГІарш. Кхаь шера хьехаш цхьа бер шоолаГІча шера чу ца луьцаш чакхъ-яьннай Григоренко Тамара Павловна.

Республике а эзар гаргга хьехархо вар 1963—1964 дешара шера хьехача бераштца юкъе тІехьалуьцаш бер доацаш.

ХІанз коммунистически къхьегама коллектива цІи яккха ГІерзан 85 школа я республике.

Уьх шера айХаГІа ваханца бувзам болаш за бейІ дешар, дуХХагІчар хьаьхарчул дикаГІа ехетаю программни материал. Математика, физика, хими, биологи Іомаьеш дайза законаш практикана мкъедовладе хар. Іалама яьлеш цІи производственни процессаш царца яьшхар — уж я бераш дешарах дика кхеташ хилара белгалонаш хІанз.

Дешар дикаГІа хьехаш хиларах республика школашца кІезига ба шоллаГІча шера чубуСаарш. ЙІаьлахача лешаьра шера хиннатуьл 1,2 процент дуХХаГІа за дешарах кхеташ дола бераш.

Дикка толшаГІа ву хІанз дешархошта нравственни кхетам балара бола.

Бераш масса оагІорахьа деГІаьхкаьра тІехьа бешаьн бола бу хІанз дуккхача школьнаьш хьехаьреи ленинский ялеШна. сийлахь-воккхача бабчча вахара хьокъамашца кхетам балареи йоьла тІа ньхьи системах.

Масала, Грозне № 2 йоьлча школе-интернате, № 19 йоьлча школе, Карабулакерчен Карганлинский юкъера школашца, кхычаьх В. И. Ленина школьни музеин и. Цу музеишца ю В. И. Ленина вахар, вай мехка ІаьнаьГІа турпала сеХХаьне, сий дола тахане Іоьнарпа юьзаеина йоьла уроькаш, классе йоьаца занятеш, пионерски сборш, комсомольски собраш.

Коммунизм хьалъеча хана саг къа ца ІаьгІаш ваха йиш на хиларах хІара дешархо йІаккхетавар вай декхар да. Цудухьа къаьстта юккха хІама даьх хьехархоша уьх тІехьхьарча хана школе тІеаьна бераштца кхаьхьагама кхетам балара хьаьхьа. Колдозийн совхозийн кхаьнка, школай мастер-скешка, лаьттан участкашка, кхычаьхьа дешархоша беча балхо кхаьхьгам безаболийтар школьни-кашта.

Школашка бераштца кІаьлъагама кхетам баларо йіаккха моттиг доацаш а из боккха лоарХІам болаш хІанз чІоагІаш а ян йІаьзкха 19—20 декабре хилна дешархой производственни бригаьдий хьаьхьа даттарий республикански слет.

Бераштца эстетически кхетам балара боккха лоарХІам болаш хІанз школа, района, республика литературно-краеведчески олимпиадаш.

Дешархошта дикаГІа художественни кхетам бала лерхІаьш йІаьхачча дешара шера дена художественни самодеятельностага хьажара метта школашца ю художественни произведени дикаГІа кхоачашбаьхьа конкурсаш. хІаьта районашкеи республикеи — «музыкальни бІаьстн» аьна беррг пІей.

Города Грозне № 5 йоьлча школе ханнаьнкха дІайоаьйг бераштца чайн-тайпара йоьла искусство. Авгуьнерча № 2 йоьла школе хьаьлй литературни музей, кхыларш.

Дешархошта кхетам балара балха цхьа дакъа лерхІ хьехархоша бераштца атеистически хьехам балар дІаЛхача замах юхедиса во гІулаьхкан вай вахара новкъа хиларах уж дІаьхетаьар. Из болх дика бу Шаьла районе Серженко-Юртарча юкъера, г. Гудермеса № 1 йоьлча барХІ шерарчІ, г. Грозне № 46 йоьлча юкъера школашка, хьы дуккхаГІа школашка а.

Цу школашка я къонача атеиста кружожаш, атеистически уголокаш, дика дуХьалларча книжкаеки кинофильмеи ІаьлЬа конференцеи ю. библиотекашка атеизмах доЛча Іьлма-популярни художественни литература выставкаеш ю, пенцаьсташ тІа ю.

Дуккхача школашка я тайп-тайпара йоьла искусство Іомаьо кружокаш, кагриньи галереяш, музееш, предприятий болдлоца школашта шефски новкъостал ду. ХІаьта городий школашца — юрташкарчарна. Туристски - краеведчески болх бу комсомольскии, пионерскии, дешархой самоуправленге тайп-тайпара формех дела гІулакхаш ду.

Цу дерригача кхетам балара балха тайпаьна доккха ХІама даьл бераш шоллаГІча шера чу ца лисара. ХІу дешарах дикаГІа ехетайтара, дешархой кхетам лаккбара, всеобучна закон кхоачашбаьр.

Цу деррингех ала доагІа дешар хьехарен урокаш йоацача хана бела балхен гІулаьх вІашТІехьаккхаьра, дешарен кхетамеи керттера дехьаьаш кхоачашцара из тІадерзадеп доккха хІама карагІдаьнлад дуккхача хьехархой коллективаьнна аьнна.

ЙІаьбабаьца, школашка беча бергигача балха юкъе хІанз а дуХХа кхоачамбоацаьрца да. Республике кхоачашцан массане а барХІ шера дешарца закон.

ЙІаьлахача шера 15 декабрь тІакхоачаш лешаьна хаьжа балхаьн а доацаш школашка чуоаьзна лешаьна аьа хІ йоьла 252 бер дар республике. Городашка а юрташка а деШа ца уХаш бераш ца. Масала, Шаьла районе школашка 38, Хьуьс-Мотана — 8, Гудермесе 10, хІаьта Наьсарен районе — 29.

Из ла йиш йоацаш гІулаьх ца. ХІанз массанена а хоьш ца дерригача бергаш дешарца юкъеьоаьр педагогически проблема хилар.

ИкьлодаГІчин подготовительнин классашка деша ІаГІаьа бе-рех 6—7 процент классера классе ца доаьаш дуе. Йіатта дисгача берех уьх дешарца шера 1-ча сентябре школашка хьаьдаьзар 613 бер.

Ваьнеи совгІа ДІадахача дешарца шера 1-ча классе деиз 8-ча классе ХІаннаьчІа деша ІаГІаьча берех 57 дешархо школера ДІаваьккхар. Дикка школьникашца сайрийнарча школашка бахьаб. ХІанз болхлойн ютеи кагирхой школашка дешаш школе деша уХаш хила деза бер 270 да.

Цу тайпара бераш школе дешачаьра далара дуХХаГІча таьлхе хьехархой бехке ба, цар дерттІа ца хьехарн ехетам ца балари бахьан доацаш да из.

Доькха зе ду дешархошта беча кхетама балха формализмо. Масала, дерригача школашка хІанз ян аьнна йоьаш я дешара тІехьаьдусача бераштца новкъостал лара всеобуча штабаш, цхьаьбакъа пар болх бан. Йіатта мара болх беш ди дуккхача школашкара салоІача ден клубаш а.

Дуккха классни кулгалхой уроькаш аьнна тІехьаьГІа дешархошца беча балха организаторашца а хинна дІаттабан, кхетадаьлцан классал арахьа бу беррига болх пионерскии комсомольски организацешка ГІолла бе безилга.

КІезига ян вай классашкара занятеш йистенаьлча дешархошца цхьаьнна кхетама болх ца беш йоьла школаш а.

Йіатта латт гІулаьх Ведана районе Дышне-Веданарча юкъера школе, Шаьла районе Мессер-Юртарча школе, Грозненски района Алхан-Калински юкъера школе, кхычаьа.

Дешархошта кхетам балара, дикаГІа дешарцгола гІулаьх йІаьтІехьаьккхара бокхха доацаьн болаш ба беррй дьаьщен ноанощенцеи доаттабу бувзам. ДуХХа я цу

балха боаттІаьш бола мах ца беш ди ла школаш. ХІанз а ЙІаьлаьнадаьл дешархошца зуламе гІулаьхлаш деладеІа, дьна дезача деношка беррг школе хьа да уХилга, цар мархаш хьоаьйІга, школе деша ягІа йиІиГаш маьрс ІаТелга, кьидарш. Цу гІулаьхшца чІоагІа кьовсам доаттабе беза школашца а общественносто а.

Культура Шеноша. Дворецашка, кинотеатраша, театраша, музееш ца доаттІаш дола дикъа лацаш бераш дешарах мукъа долча хана царна культурни салоІаш бара юкъе. Цу хана бераштца кхетам балара йІаьлла юкъеоаьш институтий болхлой, инженераш, техникаш, спорта мастераш, кхьаьрамш.

Цу дерригаьнеша йоьл, вай хІанз а хьаТІаькхуьча тІехьенна кхетам бала ешай йоьлча торонех бизза пайда эпан.

Хьехархой таханара дехкар ца хьаьхуьш йоьла тІехье дика лиІша а боккха саьхетам бола а коммунизм хьаьлвеІзарца тІаьнгІа кхеІбара шоай ерриг хьаьлгІ ерзаьш боьх бар, из дикаГІа бу дуурбола наьькъан лахар.

М. УМАРОВ,
Нохч-ГІалгІай АССР просвещене министр.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЙІЕМЕНЕ

НАЕМНИКАШ БОХАБАР

САНА, 8 февраль. (ТАСС). Йеменски Іарбий Республика къьлбехьарча районашка ЙІАР-еи ОАР-еи вІашагІкхийттача герзаьнцарча ваьшна цІььхьа а эпаьеш ваьха санна чІоагІа хІама техар колониаторша новкъостал деш доаьча реакционни пизанта, яхаш хоам бу Йеменски кепа йоьзоне. Йохаь наемникий отрядаш Бейхан ягача англійски протектората территоре тІа ДІалечкъаьл. Республикаьсен бІунаша моастагІчунгара ІаьдьаькхзаД Америке хьаьл шиз бузка а юкъе йоьлаш дола герзи тІема кхоачамн.

Йемена маьлбовалехьарча доазонаш тІа кегар ГІоттабе ГІерташ леладь ГІулаьхаш, йоьх ІаьхО хоам тІа, айХХа дувзаденна да уьх тІехьаьрча беттанца мехка хиннача собатешца. Йинарь бутт болабеннаьча йохьхе республикана дуХьала ГІеттар Архаб ахача Йеменски племене цьа дакъа. Дуккха ХьалхаГІа деньа кийчо ях хиннай цунна. Дуккхача бетташ ца ду племенех болча юкъ-юкъера шейкашта хьехам тийна хиннаб ДІаваьккхача инама а ХІаьта йиштта англійски колониаторий а эмиссера терз бе а делла республикана дуХьалдвола деза, яхаш. Цу гІулаьха ца арахьара тІаденад зера, тІема кхоачам, хІаьта йиштта шейкаш эпара эша доцуьа а.

Массехх дийнаьха тІом баьчуа тІехьаГІа из мятежа кхувРу республикански бІунаша бохабар.

АГРЕССОРАШТА ДІАХОВЛДА АЬННА

ХАНОЙ, 7 февраль. (ТАСС). Таханчхаза хиннача пресс-конференце хьаийнар американо-сайгонски ІаьдалаНа Вьетнама Демократически Республикана дуХьала йоьалыча керда провокацешкай хьаьхьаьра ДРВ къьмаи оборона министрества заявлени.

Къьлбехьеьн Вьетнам йоьча оагІоарахьара хьаГІаьльхьаьра реактивни самолетаьш, ДРВ суверенитет чІоагІа тоьха а я, ьь. таханн пІьхха бомбаьш герзи чуДийтар Куаш-Бинь яхача провинцерчеи, Винь-Линь яхача районерчеи, Дон-Хоя яхача городаш, нах бахьна хІьхьа пункташтеи.

Ютхьаьнца хьаьхьаьчча хоамех, ДРВ ХалькъА герзаьнцарча ниеаьш моастагІчуи йиъ сомаьтет у а йІтай. массеьлмезе а з а ьЬЬ. Заявлене тІа безмедлоаьхх, таханара провокаци керттаьш ГІаьлмате Йокхха ягІ ерзаьнсеи аьт хилар. Шоай эхь дайна гІулаьхаш американски империалистаца доладаьл США президента хьаьстта помощник Банди Сайгоне волча ханца. Цу гІулаьхто кхы а дукхаГІа гучаьоах, аьнна дІаХо заявлене тІа. Къьлбехьеьн Вьетнамера агресиони тІом тІоаГІбеи шербка планаш а ДРВ хьаьхьаьра провокацей, диверсей планаш а йоЛаи болча американски империалистий бІехьа уйІаи.

ДРВ хьаьмаи оборона министерстВа ГІеттара хаРцаьхьа лоарХІ американски империалистий агресси, США правительствагара дІаЛет ДРВ-ена дуьхьара дерригача провокационни агрессивни гІулаьхаш сов чехха социйтилга, Къьлбехьеьн Вьетнамера агрессивни тІом социйтилга.

ЙІЕМЕНЕ

НАЕМНИКАШ БОХАБАР

САНА, 8 февраль. (ТАСС). Йеменски Іарбий Республика къьлбехьарча районашка ЙІАР-еи ОАР-еи вІашагІкхийттача герзаьнцарча ваьшна цІььхьа а эпаьеш ваьха санна чІоагІа хІама техар колониаторша новкъостал деш доаьча реакционни пизанта, яхаш хоам бу Йеменски кепа йоьзоне. Йохаь наемникий отрядаш Бейхан ягача англійски протектората территоре тІа ДІалечкъаьл. Республикаьсен бІунаша моастагІчунгара ІаьдьаькхзаД Америке хьаьл шиз бузка а юкъе йоьлаш дола герзи тІема кхоачамн.

Йемена маьлбовалехьарча доазонаш тІа кегар ГІоттабе ГІерташ леладь ГІулаьхаш, йоьх ІаьхО хоам тІа, айХХа дувзаденна да уьх тІехьаьрча беттанца мехка хиннача собатешца. Йинарь бутт болабеннаьча йохьхе республикана дуХьала ГІеттар Архаб ахача Йеменски племене цьа дакъа. Дуккха ХьалхаГІа деньа кийчо ях хиннай цунна. Дуккхача бетташ ца ду племенех болча юкъ-юкъера шейкашта хьехам тийна хиннаб ДІаваьккхача инама а ХІаьта йиштта англійски колониаторий а эмиссера терз бе а делла республикана дуХьалдвола деза, яхаш. Цу гІулаьха ца арахьара тІаденад зера, тІема кхоачам, хІаьта йиштта шейкаш эпара эша доцуьа а.

Массехх дийнаьха тІом баьчуа тІехьаГІа из мятежа кхувРу республикански бІунаша бохабар.

АГРЕССОРАШТА ДІАХОВЛДА АЬННА

ХАНОЙ, 7 февраль. (ТАСС). Таханчхаза хиннача пресс-конференце хьаийнар американо-сайгонски ІаьдалаНа Вьетнама Демократически Республикана дуХьала йоьалыча керда провокацешкай хьаьхьаьра ДРВ къьмаи оборона министрества заявлени.

Къьлбехьеьн Вьетнам йоьча оагІоарахьара хьаГІаьльхьаьра реактивни самолетаьш, ДРВ суверенитет чІоагІа тоьха а я, ьь. таханн пІьхха бомбаьш герзи чуДийтар Куаш-Бинь яхача провинцерчеи, Винь-Линь яхача районерчеи, Дон-Хоя яхача городаш, нах бахьна хІьхьа пункташтеи.

Ютхьаьнца хьаьхьаьчча хоамех, ДРВ ХалькъА герзаьнцарча ниеаьш моастагІчуи йиъ сомаьтет у а йІтай. массеьлмезе а з а ьЬЬ. Заявлене тІа безмедлоаьхх, таханара провокаци керттаьш ГІаьлмате Йокхха ягІ ерзаьнсеи аьт хилар. Шоай эхь дайна гІулаьхаш американски империалистаца доладаьл США президента хьаьстта помощник Банди Сайгоне волча ханца. Цу гІулаьхто кхы а дукхаГІа гучаьоах, аьнна дІаХо заявлене тІа. Къьлбехьеьн Вьетнамера агрессиони тІом тІоаГІбеи шербка планаш а ДРВ хьаьхьаьра провокацей, диверсей планаш а йоЛаи болча американски империалистий бІехьа уйІаи.

ДРВ хьаьмаи оборона министерстВа ГІеттара хаРцаьхьа лоарХІ американски империалистий агресси, США правительствагара дІаЛет ДРВ-ена дуьхьара дерригача провокационни агрессивни гІулаьхаш сов чехха социйтилга, Къьлбехьеьн Вьетнамера агрессивни тІом социйтилга.

ЙІЕМЕНЕ

НАЕМНИКАШ БОХАБАР

САНА, 8 февраль. (ТАСС). Йеменски Іарбий Республика къьлбехьарча районашка ЙІАР-еи ОАР-еи вІашагІкхийттача герзаьнцарча ваьшна цІььхьа а эпаьеш ваьха санна чІоагІа хІама техар колониаторша новкъостал деш доаьча реакционни пизанта, яхаш хоам бу Йеменски кепа йоьзоне. Йохаь наемникий отрядаш Бейхан ягача англійски протектората территоре тІа ДІалечкъаьл. Республикаьсен бІунаша моастагІчунгара ІаьдьаькхзаД Америке хьаьл шиз бузка а юкъе йоьлаш дола герзи тІема кхоачамн.

Йемена маьлбовалехьарча доазонаш тІа кегар ГІоттабе ГІерташ леладь ГІулаьхаш, йоьх ІаьхО хоам тІа, айХХа дувзаденна да уьх тІехьаьрча беттанца мехка хиннача собатешца. Йинарь бутт болабеннаьча йохьхе республикана дуХьала ГІеттар Архаб ахача Йеменски племене цьа дакъа. Дуккха ХьалхаГІа деньа кийчо ях хиннай цунна. Дуккхача бетташ ца ду племенех болча юкъ-юкъера шейкашта хьехам тийна хиннаб ДІаваьккхача инама а ХІаьта йиштта англійски колониаторий а эмиссера терз бе а делла республикана дуХьалдвола деза, яхаш. Цу гІулаьха ца арахьара тІаденад зера, тІема кхоачам, хІаьта йиштта шейкаш эпара эша доцуьа а.

Массехх дийнаьха тІом баьчуа тІехьаГІа из мятежа кхувРу республикански бІунаша бохабар.

ЦА ДИЧА ЦА БОАЛАШ ДАЬ МУКІАРЛО

НЬЮ-ЙОРК, 8 февраль. (ТАСС). ООН-ерча США массазарча виКАЛО Стивесона селхан Кхеремлен Совета председателла цІерах письмо дахьйтаЬ Кьлбадееш Вьетнамера территоре тІарча объекташтА американски самолетаьш, дов дьь хиларр дІахоЬташ.

Кхеремлен Совет гулъе яхаш ваьр дехар дан письмо тІа.

МУКЬАВАЛИЯТА СОВЕТСКИ КОРРЕСПОНДЕНТ!

ПХЕНЬЯН, 8 февраль. (ТАСС). «Известия» яхача газета специальни корреспондент Н. Хохлов лаьарахи Леопольдвилера советски посольство чуйола цІенош ДІалуьцарахи Конго реакционни ІаьдалаьаН хаРи а ешаь. «Минчжу Чосон» яхача газето яьлуьш из дунен яьлаьшата юкъера боьхоьца эпиЙ дунен хаЛьЬшата юкъера практикан аьементарни боьхоьца чІоагІа толхаеш а кепа йоьзонн информаци парГІатго ДІаЙоьхьаьш а йоьла маьнийта мегарйойала, эуламера акт я.

Советски корреспондент боьхо йоьлаьш Леопольдвилле хиннав яхаш боаца бекх тІаЬа ГІерг Чомбе ІаьдалаьаН, цхьаьбахьа, из цхьаьхха тайпа хІаЛ ло боацаш бола бекхи дагадохХарах доаха бахьаьн да.

Газето хьаьда ДІаДийхар Чомбе клико лаьца воалла советски корреспондент сов чехха мукъаьовалийтилга.

ЛУИС ХИАНАСТАСИО КХАЛХАР

ПАРИЖ. 8 февраль. (ТАСС). Селхан Пункта-дель-Эстерча уругвайски курорте дега приступ а хиннА кхелхар Уругвае Къьмаи правительствин совета председатель Луис ХиАстасио, яхаш хоам бу Франс Пресс агентства корреспондентО Монтевидеора. Къьмаи правительствоьн совето хьоачашцьо президента функцеш.

ЦА ДИЧА ЦА БОАЛАШ ДАЬ МУКІАРЛО

НЬЮ-ЙОРК, 8 февраль. (ТАСС). ООН-ерча США массазарча виКАЛО Стивесона селхан Кхеремлен Совета председателла цІерах письмо дахьйтаЬ Кьлбадееш Вьетнамера территоре тІарча объекташтА американски самолетаьш, дов дьь хиларр дІахоЬташ.

Кхеремлен Совет гулъе яхаш ваьр дехар дан письмо тІа.

(ТАСС).

ХІАНА ХЕРЖАЙ ЦАР ГДР

ЦХЬАН ТЕЛЕГРАММАХ ЙОЛА КОММЕНТАРИЙ

Ваьчча дийнахьа дешарца Малхбузерча Германера Германски Демократически Республике ваха ешаьн 12 саг.

Берлин, АДН (ГДР) агентство.

УКХ деношка «Берлинер цейтунг» яхача немций газето аранЬьхкар «Малхбузерча Германера баха хьаьха нах дуккаГІа хул» аьнна ворта а болаш йоьла заметка. Къьстта аьлча, цу ГІа ядььЬ «Алхха кхьь беттА ФРГ-ерча 2613 еагО дийхьаД шоаьпта ГДР гранцаш ю» аьнна. «Берлинер цейтунг» яхача газето дуьц кхаь беттА меа нах хьаьчу бАьккаб баха. ХІаьта ъяь чІеХХарча кхаь шера бАьккарш бийца»? Ужа 60 эзар саг ва. Малхбузен Германера ІаьдалгІа уйІа ФРГ-ера баха дІаУха нах тІа-тІа дуккаГІа хулаш хиларр.

Йиша нах улаш хиларр бАьхьаь дашха общественни уйІа тоХХача Института («Инфратест») тІадилладаь правительствас нахаГІа доагІІаш дола хаттар де аьнна. «Инфратест» яьча выводеХ хоам бир ухь деношка Малхбузен Германе «Шпигель» ячаьа журнале. ДІаьна хаттара результатаЬа хьаьхьехар, — йоьх «Шпигела», — «баха ДІабаьха нах берригаш хІаНа баН аьнна бе болх боаца е ВІалла тоо йоаца нах ба; царех аханеД дуккаГІа барашъ 30 шерал кІезигаГІа ха йоЛаи ба, ГДР ДІаУла дуьхьарІбаьрашъ Малхбузера немций ба, цига бОьх ГДР-е ваха хьаьвенаи из. Хейнингер шахтер ва. Цо йоьх, Малхбузен Германе шахташка боЛлоца хаЛача, ла мотаргдоацаЬа хьаьлаьна бу болх: «Предпринимателаьа хаДданза лаКхьо нормаШ, болхлой кхеРмазле лоаьрца ЙьаьхьаьА ІаьаЬ даи. Производстве болх беча саг айи воаьккхаьн хуТа хатарШ дуьхьарІа хуьА. Кхоачам ІаьлаГІарца: кастта шахта ДІаЬхьоьларгьЬ, яхаш хабраШ хозар. Пунах хурдгар со улица ТІа араькхосар».

Курт Бернкоф. 21 шу. Болхло. Массехх бутт хьаьлА Малхбузен Германе атомни Нема дуьхьала ва хиннаьа демонстраЦена юкъе дАьЬа доацаш хиннав из. ХІьхьаькха атомни ГІерзан 85 школа я республике.

Уьх шера айХаГІа ваханца бувзам болаш за бейІ дешар, дуХХагІчар хьаьхарчул дикаГІа ехетаю программни материал. Математика, физика, хими, биологи Іомаьеш дайза законаш практикана мкъедовладе хар. Іалама яьлеш цІи производственни процессаш царца яьшхар — уж я бераш дешарах дика кхеташ хилара белгалонаш хІанз.

Дешар дикаГІа хьехаш хиларах республика школашца кІезига ба шоллаГІча шера чубуСаарш. ЙІаьлахача лешаьра шера хиннатуьл 1,2 процент дуХХаГІа за дешарах кхеташ дола бераш.

Дикка толшаГІа ву хІанз дешархошта нравственни кхетам балара боьх.

Бераш масса оагІорахьа деГІаьхкаьра тІехьа бешаьн бола бу хІанз дуккхача школашца